

БЪЛГАРИТЕ СЕ ТОПЯТ, А ИНСТИТУЦИИТЕ СА ДАЛЕЧ ОТ ДЕМОГРАФСКИЯ СРИВ НА НАЦИЯТА

За демографската политика започва да се мисли едва през 2006 г., тя и през последните четири години все още не е приоритет за поредните правителства. Така проблемите се натрупваха години след години. Стигнахме до там, че 181 села напълно се обезлюдиха, официално 400 000 души са безработни. През 2013 г. са починали 48 000 души. Затова проф. Петър Иванов от Центъра за демографска политика споделя, че демографската политика е неадекватна в днешната действителност.

Тук много ми се иска да спомена за малкия екип в Министерството на труда и социалната политика, който упорито работи за преодоляването на кризата, но само той не е в състояние да постигне нещо, ако я няма подкрепата на другите институции на обществото. През последните години госпожа Войнова с екипа си провеждаше конференции в цялата страна, работеше заедно с научните институти, неправителствени организации, подготвяше проекти към програма „Прогрес”, информираше обществеността за всичко, което се случва в България. По демографските проблеми бе подготвена и много специализирана литература, в която се констатираха фактите и се даваха насоки за водене на добра политика по

различните демографски проблеми. Те алармираха навреме за всичко, но нямаше кой да ги чуе.

В обширния доклад на министър Адемов се говори за проблемите в страната, за възможностите, които касаят преодоляването на тази криза, но за съжаление много сме закъснели във времето. Всички сме свидетели на това как години наред страната ни се ограбваше безмилостно. Все още не сме в състояние да се избавим от корупцията. Нея можем да я срещнем навсякъде. Благодарение на безработицата, половин милион от хората в активна възраст са готови да емигрират. Бюрата по труда са безсилни да им помогнат, защото фирмите не предлагат работни места и посредниците не са в състояние да направят необходимото, за да удовлетворят желанията на хората.

Често пъти сме чували, че проблемът обикновено е в образованието. Фирмите търсят квалифицирани и опитни хора, но трудно ги намират. Тогава се питаме защо много хора с висше образование са без работа и търпеливо чакат реда си в Бюрата по труда да им намерят подходяща работа. Някъде нишката се къса, между отделните институции няма добра координация. президента Плевнелиев също се заелда обсъжда с отделните партии този проблем за демографския срив. Но добре знаем, че нищо не може да се случи с магическа пръчка. На преден план стоят високата смъртност, ниската раждаемост, бедността, емигрирането на цели семейства в чужбина. За съжаление трайна е и тенденцията за намаляване на ражданията. Напоследък жените мислят повече за своето лично пространство, за кариерата си. Този проблем е поставен на първо място, но в крайна сметка семействата сами решават колко деца да имат. Причините са и социални. Ако са създадени условия човек предпочита да остане в

страната си. Тук са неговите родители и приятели, но липсата на заетост ги принуждава да емигрират. Народът е казал: "Камъкът си тежи на местото." Много хора се плашат от неизвестността. Обикновено жените с висше образование работят по домовете, като прислужници или асистенти. Независимо че са с образование, в чуждата страна те са никой и трудно си намират квалифицирана работа. Познаваме много българи, които са заслужили уважение и признание с труда си, но те са малцина. Добре знаем, че ако се създадат необходимите условия и у нас на пазара на труда ще се търсят подходящи хора за съответните длъжности, много хора ще се завръщат в родната си страна. Тук идват и чужденци, които се заселват трайно, което показва, че харесват природата, климата и всичко наше родно. Преди месец посетих Италия и ми направи силно впечатление, че в едно малко градче например се заселват хора от един и същи край на България. Така те си помагат и си подават ръка. Нищо, че се говори, че българите в чужбина не се обичат.

Най-острият проблем при демографската криза е застаряването. От 2008 г. стагнацията е голяма. На 100 души, напуснали работа, само 60 души могат да продължат да се трудят. Вътрешната миграция също оказва влияние. В 255 града непрекъснато се наблюдават емиграционни процеси. Хората се пренасят в големите градове, за да си намират работа и да продължават образованието си. Препоръките в доклада са свързани с ученето през целия живот и обръщане повече внимание на гъвкавите форми на заетост. Ще бъдат увеличени и средствата за подпомагане на семействата. Основното е, че Законът за социалното подпомагане ще се промени и ще се нарича Насърчаване на отговорното родителство. Предвижда се да се инвестира в децата до 16 години. Ще се обърне внимание и на възрастните

хора, които ще бъдат най-голямата социална група в обществото. Грижите за тях ще бъдат дългосрочни. Сега за тях се грижат близките им и за това не са в състояние да работят. Безспорно промените са неизбежни и повече средства трябва да се отпускат за удължаване живота на възрастните болни хора и подобряване на жизнената среда. От една страна те да се чувстват и да са сигурни, че има кой да се грижи за тяхното здраве, и от друга, близките им да бъдат освободени от тази грижа и да се включват нормално в работния процес. В това отношение ще бъде трудно да догонваме развитите страни, където домовете за възрастни хора са чудесни.

Едно от условията за подобряване на демографската криза е задържането на младите хора в страната ни. Това може да стане чрез увеличаване на доходите, създаване на нови производства. Необходимо е и по-активно да се борим срещу сивата икономика. От години се говори за фалшиви инвалидни пенсии. Още през 1998 г. когато работех в МТСП, се вълнувахме много, но и досега нищо не се е направило за преодоляването на този проблем. Четох, че в Италия могат да минат 20 години, тези средства се връщат стриктно от хората, взели неправилно инвалидна пенсия. Но в България както често се случва, все още няма наказани хора.

Много важно за решаване на демографската криза е българката да ражда повече деца, но в същото време да има и условия за отглеждането им. Само така ние ще успеем да се съхраним. За хората, които работят в тази сфера, това е кауза и те ще продължат да информират обществеността за постигнатите успехи или за слабостите по демографските въпроси. Всички заедно можем да си помогнем и да направим живота в страната ни по-приемлив, по-прекрасен за живеене. Често сме чували да се твърди, че

България е раят на земята. Аз съм убедена в това и вярвам, че ние ще успеем да се съхраним и да се гордеем с бъдещите си поколения.

Автор Таня Йовева

Третият Европейски форум за социално предприемачество се проведе в Пловдив

Третият Европейски форум за социално предприемачество се проведе в периода 20-23 март 2014 г. в Международния панаир в Пловдив. Съорганизатори на форума са Министерството на труда и социалната политика, Европейската комисия, Европейската конфедерация на производствените кооперации и социалните предприятия, Агенцията за хората с увреждания и Международен панаир - Пловдив.

Официалното откриване бе на 20 март 2013 г. В него участваха министърът на труда и социалната политика Хасан Адемов, заместник-министър Лазар Лазаров, изпълнителният директор на Агенция за хората с увреждания Минчо Коралски, кметът на Пловдив Иван Тотев, председателят на Съвета на директорите на Международния панаир-Пловдив Иван Соколов и представители на европейските партньори. Състоя се конференция "Насърчаване на социалното предприемачество – възможности и перспективи".

Участници във форума бяха 8 национално представителни организации на и за хора с увреждания. В панаира се включиха 82 социални предприятия и кооперации от България, Белгия, Румъния, Италия, Турция и Испания.

Основните групи стоки, предлагани от българските изложители, бяха конфекция, мебели, пластмасови изделия, работни облекла и обувки, полиграфия, инсталационни материали. Чуждестранните предприятия представиха дребни антикварни предмети, дървени изделия, продукти за хора със слухови и говорни проблеми. Те предлагат и услуги за хора с увреждания.

Третият европейски панаир се финансира от фонд „Социална закрила” към Министерството на труда и социалната политика и от Агенцията за хората с увреждания с подкрепата на Международен панаир – Пловдив и Община - Пловдив.

„Национални дни на кариерата”

В тринадесетото издание на „Национални дни на кариерата”- 2014 участваха над 120 фирми . Според статистиката около 15% от младежите създават контакти и намират работа или стаж.

С приемането на промените в Кодекса на труда за стажуването се отваря широка възможност за субсидиране на младежките стажове. Според Министерството на труда и социалната политика ще бъдат стартирани стажантски програми по новата Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.

От началото на годината България се включи в европейската инициатива ”Гаранция за младежта”. Вече над 7000 безработни младежи до 29 години са се включили в нея и са намерили работа. Още близо 6000 имат изготвен индивидуален план за действие. Инициативата е нов подход за борба с младежката безработица, който гарантира, че всички млади хора до 25

години ще получат качествено предложение в рамките на 4 месеца, след като са напуснали формалното образование или са останали без работа. Това предложение трябва да бъде за работа, чиракуване, стаж или продължаващо обучение и да е съобразено с техните нужди.

2014-та за година на правата на децата в България

Държавната агенция за закрила на детето обяви 2014-та за година на правата на децата в България. По примера на ООН всеки месец ще се посвещава на защитата на две конкретни детски права. Ние сме една от първите страни, която въведе дефиницията за най-добрия интерес на детето в националното си законодателство. Постигнат бе значителен напредък в синхронизирането на законодателството ни с конвенцията на ООН.

През 2014г. ще се организират информационни кампании, детски конкурси, конференции, дискусии и срещи между отговорните за децата институции в различни градове в страната. В нея ще бъдат включени и децата бежанците у нас. Кампанията ще се проведе под патронажа на вицепремиера Даниела Бобева и е посветена на 25-годишнината от приемането на Конвенцията на ООН за правата на детето.

Сдружение Национален Алианс за развитие в списанието си „Личностно развитие” ще ви разказва за по-интересните прояви, които ще се проведат в София и страната.

рублика „Инициативи за по-добро бъдеще на децата ни”

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

От редакцията

Партньорството- важен фактор за борба с насилието основано на пола

Наскоро бе проведен форум, на който присъстваха много неправителствени организации и представители на институциите, които с основание отчетоха, че е необходима международна закрила за борбата с насилието. На събитието присъства Тина Събева- председател на Българския съвет на бежанците и имигрантите. Тук беше и председателят на Агенцията за бежанците към МС Николай Черпанлиев. Участие взе и Българската платформа на Европейското женско лоби с председател Илиана Стойчева. На конференцията бяха поканени и представители от

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

Съвета на Европа. Председателят на Алианса за защита срещу домашно насилие Геновева Тишева говори за националното законодателство и международните ангажименти по отношение на домашното насилие. Тя обърна внимание на превенцията и защитата срещу насилието. Показан бе опитът и добрите практики на Съвета на жените бежанци. Председателят на център „Надя” - Росанка Венелинова разказа за постигнатото в тази област от центъра. Интересна бе и споделената практика от Марияна Стоянова от БЧК. Тя е ръководител на бежанско-емигрантската служба към БЧК. Много интересни примери бяха показани от юристи, успели ефективно да защитят момичета от домашно насилие. Албена Койчева от години се занимава с тези проблеми и разказа как е помогнала на едно момиче от Гамбия. То е намерено в приюта на отец Иван. Момичето иска да остане тук, защото има добри приятели. Чужденката не е получила реална подкрепа от институциите, което говори за безхаберие и липса на координация между тях. Албена допълва, че от дело на дело се стига до Комитета по дискриминация на ООН и искът е спечелен. Това за нея е гордост, че е успяла да помогне на още една чужденка.

Налага се изводът, че липсват ресурсни центрове, за да могат да бъдат приютени жените и младите момичета, няма средства и какви ли не други спънки за разрешаването на този голям проблем. От голямо значение е обучението по места и необходимостта от консултации.

Силно впечатление направи и разказът на Мариана Стоянова. Повече от 19 години тя работи с бежанци и добре познава техните нрави, тревоги и радости. Много поколения са израстнали пред очите и. Тя живее с техните болки, страхове и проблеми... Помага на бежанците с каквото може да се почувстват по-добре у нас. Някои от тях са заминали за други страни,

други са останали да работят тук, децата имат възможност да учат у нас, въпреки че често пъти съпрузите не позволяват на жените си да излизат от апартаментите сами. На децата не се разрешава да учат, но Мариана и нейния екип са упорити, те ги посещават по домовете, разговарят с тях, канят ги на семинари, подготвят ги за живота в България. По принцип хората трудно споделят, но насилие в домовете им има и то е много. Обикновено мъжете нямат работа и изливат разочарованието си и напрежението от проблемите върху децата и жените. В арабските страни бащата решава дали децата ще посещават училище, дали жените ще работят или не. Обикновено браковете са уредени и от там започват проблемите. Мариана сподели, че е много важно на разговорите със семействата да присъстват лидери от общността, те много уважават мнението на тези хора. Лидерите в тези случаи играят ролята на социални медиатори. „В дните, когато ги извеждаме на семинари,“ - споделя тя - „успяваме да ги предразположим и да ги накараме да се отпуснат и да говорят. Съпрузите им искат повече деца и са против прекъсването на бременността. Обясняваме им, че по нашите закони насилието е наказуемо и колко важно е да се спазват българските закони, при по-сериозни случаи сме уведомявали полицията. Имахме и случай на жена с шест деца, роднините на съпруга и я преследваха, защото съпругът и е в затвора. Наложихме да я настаняваме в няколко защитени жилища. Помогнахме и на момиче от Афганистан, защото не искаше да се жени за човека избран от баща и. Търсим обикновено подкрепата на Неправителствени организации и на Хелзинския комитет. Призоваваме момичетата да не оставят насилника ненаказан. Те свикнаха да подават жалби. По принцип бежанците са травмирани и отчаяни хора. Ние им помагаме да намерят себе си.”

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

Службата за бежанците работи към БЧК от 21 години. Преди една година бежанците бяха само от Иран и Ирак, но сега идват големи семейства от Сирия. Те обикновено имат по осем- девет деца и са кюрди. Проблемите при тях са повече. Но БЧК продължава да стои близо до тези семейства и да ги подкрепя. Често те са канени в БЧК да споделят заедно с българите различните празници. За съжаление все още няма Национална програма за интеграция на бежанците. Те не са в състояние веднага да започнат работа, без да знаят български език. Това според Мариана, са големите пердизвикателства пред организацията. В работата си екипът разчита на много доброволци от арабските общности. Много от тях чувстват България, като своя родина. На БЧК предстои да отвори нов Информационен център, за да могат хората по-бързо да се информират за всичко онова, което ги интересува. На 21 март ще се чества Персийската Нова година, както и денят на бежанеца на 20-ти юни.

Мариана Стоянова завършва Техническия университет и съвсем случайно започва работа в БЧК, като преводач. Съдбата я свързва с бежанците, някои от тях успяват да станат нейни добри приятели. Работи 10 години към Хелзинския комитет с бежанци имигранти. За Мариана тази дейност не е просто работа, но и призвание. Тя подхожда отговорно и преживява всеки един проблем като се опитва да намери най-доброто решение, за да може да зарадва бежанците, да внесе уют в семействата им. Колко хубаво би било, ако и в чужбина има такива хора, които да искат да помогнат на имигрантите ни по-бързо да преодолеят трудностите и да намерят работа, там където са решили да градят своето бъдеще.

Таня Йовева

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

12 март световен ден за борба на глаукомата

Световният ден за борба с глаукомата се отбелязва по инициатива на Световната асоциация по глаукома (WGA) и на Световната глаукомна пациентска асоциация (WGPA). През 2008 г. за първи път е отбелязва на 6 март, а от 2010 на 12 март. Глаукомата е сред водещите причини за слепотата в света, днес това заболяване застрашава зрението на милиони хора. Глаукомата е очно заболяване, което прогресивно уврежда зрителния нерв често протича без симптоми, затова наричат болестта - тихия крадец на зрение. Уврежданията са необратими. Глаукомата е втората най-честа причина за слепота в световен мащаб. Изчислено е, че 4,5 млн. души са загубили зрението си поради глаукома, и че този брой ще нарасне до 11,2 милиона до 2020 г. Медицинските организации по света отчитат, че в развитите страни над 50% от болните от глаукома не знаят, че са заболели и не се лекуват, докато в по-бедните общества 95% от развилите заболяването не са въобще диагностицирани.

В България няма точна статистика за броя на болните от глаукома. По данни на специалисти по очни болести те са между 50 000 и 70 000. Все по-често се срещат болни под 40 години. Въпреки, че все още не съществува лечение на глаукома, медикаментозната терапия или хирургическата намеса могат да забавят или да стопират развитието на болестта и загубата на зрението. Затова очните специалисти апелират, хората да си правят периодични профилактични прегледи. Навременното диагностициране на болестта дава шанс на пациента да бъде предотвратена слепотата. На много места в България, в рамките на световния ден за борба с глаукомата се извършиха безплатни прегледи в

специализираните очни клиники – София, Пловдив, Варна, Плевен, Стара Загора и Сливен.

От редакцията

Заедно за по-добра грижа

На 28 февруари за седми път отбелязахме деня на „редките” заболявания, този път под надслов: „ Заедно за по-добра грижа!”. Мисля си , че е време в това „заедно” да се включат не само лекарите и пациентите, време е администрацията да направи крачка към нас.

Искам да споделя с вас трудностите, които имах през тези осем години, за да може да бъде открито моето „рядко” заболяване и да бъде лекувано правилно. И да ви направя съпричастни към нерешените проблеми на хората с редки болести

Вече осем години за мен основната грижа е здравето ми и непрекъснатата умора и болка. За да ми се постави диагноза повече от осем месеца се

бориха както личния ми лекар , така и специалистите, към които ме беше пратил, за да ме консултират.

Това е и **първият** много голям проблем на хората с „редки“ болести – **диагностицирането**. Представете си при наличието на 5хиляди (а някои твърдят, че са към 7хиляди) „редки“ болести какъв късмет трябва да има болния, че да попадне на специалист, които има идея какво може да е това заболяване. При мен беше сравнително бързо, познавам хора, които са ходили по мъките с години – за Вегинер моя позната беше бродила по какви ли не болници докато и поставиха диагнозата в края на третата година, друга болна с още по-рядко заболяване сподели, че това е отнело повече от 5 години от живота и, а като си помислите, че някои от тези болести имат преживяемост пет години след поставне на диагнозата – ви става ясно, че времето не стига за лечение или поне стопиране на заболяването.

Вторият проблем, с които неминуемо се сблъскват повечето от хората с редки болести е **липсата на „пътеки“**- точно за тази болест.

Третият е **липсата на реинбурсация на лекарствата**, дори когато са сравнително евтини, както е в моя случай, но с едната пенсия не може да бъдат купени и лекарства, и да се съществува. Като не говоря за скъпоструващите лекарства, за които съответно трябва и скъпоструващи изследвания....

Четвъртият проблем, с които се сблъскват е **липсата на диспансеризация**- тези болести изискват добро проследяване , съответно изследвания на определен от лекуващия лекар период, защото дори в моето заболяване казват, че няма двама болни с напълно еднакви

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

симптоми т. като е мултисистемно и поражява не една система в организма. Само лекуващия лекар/лекари ако е засегнало повече системи могат да преценят за конкретния пациент какви изследвания и с каква честота са необходими, за да се поддържа крехкото равновесие на по-поносим живот (защото от една страна заболяването руши организма, от друга имunosупресорите, цитостатиците и др. лекарства увреждат и трябва да се намери дозата, при която пораженията независимо от какво са най-поносими, а качеството на живот най-добро).

Петият проблем засяга всички хора с увреждания и това **достъпността на средата**. Наскоро се наложи да посетя Специализирания ТЕЛК по белодробни болести – едвам се изкатерих на третия етаж по витите стълби. Аз имам проблем с движението, но дори и само хора с проблем в дишането не могат да ги изкачат, защото се задъхват и остават без кислород. Прави чест на лекарите, че слезоха за един такъв болен и го прегледаха долу, но това не е решение на въпроса. Преди няколко години когато останах без работа и отидох да си подам документите за помощи за безработица – трябваше да изкача седем етажа с патериците. Давам конкретни примери, но всеки от нас се е сблъсквал с подобни трудности, правещи невъзможно усилието, за да се справим с дадена ситуация.

Най-сериозният проблем обаче остава нежеланието на администрацията да реши проблемите. Аз съм убедена, че лекарите и пациентите са на една страна в битката с „редките” болести. Миналата година с няколко болни основахме асоциация „НАС- Национална асоциация Саркоидоза”, за да се опитаме да помръднем скалата наречена администрация, намерихме съмишленици, страдалци също като нас и ще се опитаме да променим нещата. Без регистър на „редките” болести, ранна диагностика,

---

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

непрекъснато наблюдение, лечение и експертни центрове, ще продължаваме да се борим за днешния ден вместо да градим утрешния. Благодарна съм, че Националният Алианс на хората с редки болести ни взе под крилото си, за да ни помагат с опит, компетентност и увереност в силата на обикновените хора да променят живота си.

Рублика „преживяно“

От редакцията

Дипломат

В посолството на Съединените американски щати в Прага миналата година постъпи незрящ дипломат. Александър Барасо е старши секретар на политическата секция към посолството и отговаря за чешката вътрешна политика. Дипломатът е незрящ по рождение. Той е един от най-високопоставените държавни служители с такова увреждане. Александър Барасо идва в Прага с добри познания по чешки език. Изучавал е езика 10 месеца преди да постъпи на тази дипломатическа работа. "Чешкият език е един от най-трудните от тези, които съм изучавал досега," - казва дипломатът, който има в своето езиково портфолио испански, италиански, немски и тайландски език. В Министерството на външните работи на Съединените щати Барасо постъпва през 1999 година. Начало на неговата кариера е посещението му във Вашингтон още когато е бил студент. Тогава се насочва към американското министерство на външните работи, където изучава промените в източноевропейските страни от началото на 90-те години на 20-ти век. "Още тогава си казах, че това е интересна работа. Мога да пътувам, да живея в различни страни, да познавам техните култури, да уча езици и така да служа на моята страна. Още

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

тогава знаех, че това ще бъде най-добрата работа за мен"- споделя Барасо. Сега той има вече зад себе си няколко мисии преди всичко в Азия. Последно е бил заместник- посланик на САЩ в Бруней. "Никак не е лесно да се премине през различните нива на служба във външното министерство. За щастие в Америка има закони, които дават възможност на хората с увреждания да кандидатстват и да бъдат назначавани на престижна работа," - отбелязва дипломатът. Ето какво разказва за своята дейност: "При моята работа аз винаги обяснявам как работя без зрение и това допринася за разбирането как живеят незрящите хора," - казва американецът. Неговият компютър е снабден със специален софтуер за гласово възпроизвеждане на информацията. Има свой айпад - устройство, което му дава възможност да си прави бележки на различните срещи, а за ежедневните задължения му помага асистент. Александър е удивен от отзивчивостта на чехите при срещите си с тях на работа и в обществения транспорт. Той с удовлетворение забелязва, че хората не се смущават от неговия недостатък.

списание "Зора" бр.2, 2014 г.

превод Ваня Петкова

Среща с несломимият дух на един италиански кавалерист

За мен 2014 година започна по-различно. Нова година посрещнах в Италия. Празничното настроение, промяната, срещата ми с нови хора ми подсказаха, че тази година ще бъде свързана с много и разнообразни дейности. С дъщеря ми пътувахме, посещавахме малки градчета и се

възхищавахме на старинния им стил.Разгледахме интересни забележителности и в Рим. Но трудно може да се опише това, което усещах при посещението си във Ватикана.Заобиколени бяхме от много хора дошли да видят това свято място.

Случайността ме отведе и при един кавалерист на 94 годишна възраст. Срещата ни се състоя в дома му. Малка къща с добре подреден двор. Посрещна ни изключително милата му съпруга Мария Луиза, или както всички я наричат Мариса. В добре затопления хол стоеше той до масата с чаша в ръка. Само преди две години е карал кола, рисувал е много. Има

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкова

над двеста и петдесет картини. И повечето от тях са портрети. Сега пише стихове посветени на виното, весело се смее той. Силният му дух усетих още в начина му на говорене. Характерното за него е, че трудно се движи, използва патерици, но всяка сутрин излиза, за да се порадва на слънцето и да си пожелае хубави дни. Съпругата му винаги е до него. През 2007 г. му е връчена грамота за кавалерист на Италия, има и медали за храброст, защото много пъти е посрещал смъртта, но винаги е успявал да се спаси и да помага и на други да се избавят от куршумите. Понесъл е всички изпитания на Втората световна война и се е завърнал в Италия, за да продължи да работи за развитието на своята страна. Брактът му с Мариса е повече от 63 г. през които той е сменял професиите си – куриер, водопроводчик и още какво ли не... Сега живее в област Априлия в близост до Рим, където са и неговите деца. Но за съжаление големите болки в краката често му напомнят за преживяното в Русия. Спомените го връщат години назад. Участвал е в строежите на няколко големи сгради в Рим и Катания. Обичал е всичко да изпипва, така, че ръководителите на обектите да остават доволни от неговата работа. Изграждал е с мерак водопроводните мрежи. Съпругата му и сега се учудва как всяка сутрин е ставал винаги с настроение за работа и никога не е казвал, че не му е добре и не е в състояние да тръгне към обекта. Винаги е казвал, че хората трябва да се обичат и да не мислят за войни. От това по-лошо няма. Стояхме около масата и с интерес слушахме за преживяното от Хектор. Заговорихме се за религията и моето посещение във Ватикана. Той сподели мнението си за свещениците. Според него богатството на по-голямата част от тях е свързано с желанието на миряните да отидат в рай. Това предполага да дарят материалните си придобивки на църквата. След това разговорът ни се пренесе неусетно към спомените му за преживяното

през втората световна война. Проблемите му започват когато отива в казармата. През 1940 г. заминава за Милано, а от там и за Русия. Кавалеристът Хектор попада в Киев. Две години приживяванията му са много мъчителни и разнообразни. Трудно е понесъл загубата на своя командир, който сам е откарал в болница. Около него много хора загиват. В един момент попадат в плен и 250 души са взети, като заложници. Тръгват пеша. Извървяват 120 км., защото няма жп линия. И много от хората умират от студ и от болести. „Тези, които успяхме да издържим ни качваха на товарни вагони , разказва той . Ние спяхме на дюшеци направени от слама. Никой не знаеше , къде отиваме. Пътувахме 14 дни. Имахме печка в средата на вагона. Понякога замръзналите вратите ги отваряха с чукове, за да бъдат изхвърлени голите тела на починалите. Дрехите им оставаха за нас, за да се топлим. Във вагона имаше поляци, румънци, чехи, италианци, но за съжаление много малко хора пристигнахме до целта. Аз отслабях и тежах само 39 килограма. Настаниха ни в Сибирска болница. Там разбрах, че краката са ми замръзвали и след време ще имам проблеми с тях. Така и стана. Силните болки усетих, когато станах на 87 г. Тогава в град Горки ни посети секретарят на Комунистическата партия на Италия-Памиро Тулиати. Той се запозна с нас и няколко души ни изпрати в Москва. Там работихме в сграда зад Кремъл. След това заминахме за Узбекистан, град Кабула. Тук се чувствах като в рая. Настанен бях в едно семейство и работих в селското стопанство. Запознах се с добри хора, спокойни и се радвах истински на живота след преживения силен стрес. Не ни плащаха, но си разменяхме стоки. Живеех с човек на 102 г., който ни учудваше със своята жизненост и находчивост. Дори не ми се връщаше в Италия , но тук бях оставил майка и братя за които трябваше да се погрижа. Те ме бяха отписали. Но

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

моя позната чула да говоря по радиото и казала на майка ми, че съм жив. Първата ми работа в Италия бе свързана с разнасяне на бюлетини и документи в различни градове. Доволен съм, че с дейността си помогнах по-скоро страната ни да премине от монархия към Република.”

Времето неумолимо върви напред. Отдавна Хектор и Мариса са баба и дядо. Щастливи са с внуци и правнуци, а те не са малко: пет внука и три правнучета. Не го забравят двете му деца. И сега той не само, че им се радва, но и продължава да ги съветва-как да си ремонтират сами колите и домовете. Такъв е той Хектор Сарти-дързък, силен и непобедим. Освен това бившият кавалерист често с въодушевление им разказва спомените си. Гордее се, че животът му е бил отдаден на работата и на хората, за които той е воювал на фронта. През цялото време усещах, че моят събеседник обича хубавите неща в живота. Той повече от всеки друг разбира какво значи да си жив. Радвам се, че се запознах с Хектор. Безспорно късметът е бил винаги с него. Силата на духа му е помагала да намери най-верния път към себе си и затова всяка сутрин излиза, поглежда към слънцето и е доволен, че посреща новия ден с усмивка.

Таня Йовева

„Св.Св.Кирил и Методий”- българската църква в Рим

На Коледа пожелах да отида в Рим и да посетя българската църква „Св.Св.Кирил и Методий”. Пътувахме дълго докато се доберем до фонтана ”Ди треви”.

Много се изненадахме когато намерихме църквата затворена. Римското и име е „Свети Викентий Анастасий”. Тя се намира в самия център на Рим. Около фонтана се разхождаха много туристи от цял свят. Разглеждаха наоколо малките магазинчета с причудливи и красиви сувенири и сладоледи. Изпитахме известна тъга, че не можем точно в този свят ден да влезем в нашата българска църква. Разбрах, че и на други места в Италия сме загубвали български църкви, поради нехайство и лошо стопанисване.

По -късно познати ми разказаха за перипетите, които имат църковните настоятели.

Реших на всяка цена да пиша по този проблем, защото на практика всичко е уредено, помогнало е и гражданското общество от България. Бившият служебен премиер и сегашен посланик на българското посолство в Италия Марин Райков също се е заел да помогне. Но въпреки , че от 15.09.2013 г. тя е трябвало да бъде отворена и неделното училище да функционира нормално, църквата продължава да бъде затворена.

Тази църква ни е предоставена от папа Йоан Павел II. Но ето, че ние не успяваме да я опазим. По този въпрос са се занимавали Светия Синод и много други хора с авторитет в обществото, но какво от това. Случаят е следният:

Ректорът на храма Мон синьор Радиво извикал представители на римската пожарна служба под претекст, че има нестабилност по сградният фонд на църквата „Св.Св.Кирил и Методий” и без знанието на католическото духовно настоятелство и без разрешението на римската епархия църквата е била затворена. Сменени са ключалките и в божия храм остават всички предмети и книжнина на българското училище. Предполага се, че целта е била да бъде затворен храма за ремонт поне две години и така да бъдат изместени българите от тази църква. На 15 юли 2013 година архимандрит Климент е поканен от епископ Джуни за да му съобщи, че Мон синьор Радиво не е вече Ректор на храма . Той заявява личната си воля час по скоро този въпрос да бъде разрешен в полза на българската православна църковна общност в Рим. Кардинал Валени признава правомощията на българската енория в храма. Препоръчва православните богослужения да не се ограничават само до неделно

присъствие , но и за литургия. На празника на Рим – 29 юни архимандрит Климент пред възхитените погледи на туристи и поклонници от цял свят отслужва молебен за божия помощ и благословия пред вратите на оградата на изцяло затворената църква до фонтана "Ди треви" във вечния град. Епископ Матео е обещал, да бъдат извършени необходимите ремонти по поддръжката на храма. Това е трябвало да стане до края на 2013 г., но за съжаление божият български храм е все още затворен. Но по какви причини не се знае. В България е била организирана подписка за българската кауза в Университета от студенти и преподаватели в специалността по библиотекознание и информационни технологии. Във Ватикана са изпратени повече от 2000 подписа. Младият български свещеник архимандрит Климент Бобчев също допринася много за разрешаването на този проблем. Църквата "Свети Викентий" е на пъпа на света и трябва да се направи и невъзможното, за да се ползва тази така желана църква от българите в Рим и туристите от други страни.

По този повод разговарях с посланика ни в Италия - Марин Райков, който продължава да прави всичко възможно за отварянето на църквата и да търси алтернативи за други възможности, за да могат българите да имат свято място за поклонение. Ремонтът все още не е започнал и за в бъдеще въпреки стремежите и надеждите на много хора църквата да бъде отворена – не е ясно кога и дали това ще се случи.

Гражданското общество е направило необходимото, но по-важното е, кога тази църква ще отвори вратите си , за да приеме вярващите православни български миряни в своята обител и многото туристи от целия свят.

Автор Таня Йовева

Българчета се представят пред Ричард Клайдерман

По случай празника на Велико Търново – 21 март и като подкрепа на кандидатурата на Търново за Европейска столица на културата през 2019г. световноизвестният пианист и композитор Ричард Клайдерман разгледа старопрестолния град и Царевец и беше впечатлен от видяното. Изнесе концерт в Двореца на културата и спорта. Преди концерта той предаде своя опит на 10 талантиливи ученика от музикалното училище във Велико Търново. В открит урок по време на репетицията си великият концертмайстор показва тънкости в свиренето на пиано и роял.

Децата бяха подготвили най-известната мелодия на Ричард Клайдерман - "Балада за Аделина". Клайдерман с удоволствие подарява своята харизма на младите таланти, защото вярва, че няма нищо по-хубаво от това да преподадеш своите умения на бъдещите поколения.

Една неповторима среща за търновци, както и за всички, които досега не са виждали омагьосващото шоу на Ричард Клайдерман. Това бе събитие от световен ранг, което за първи път стана част от културната програма на град Велико Търново и ще го подкрепи в неговата кандидатура за Европейска столица на културата 2019.